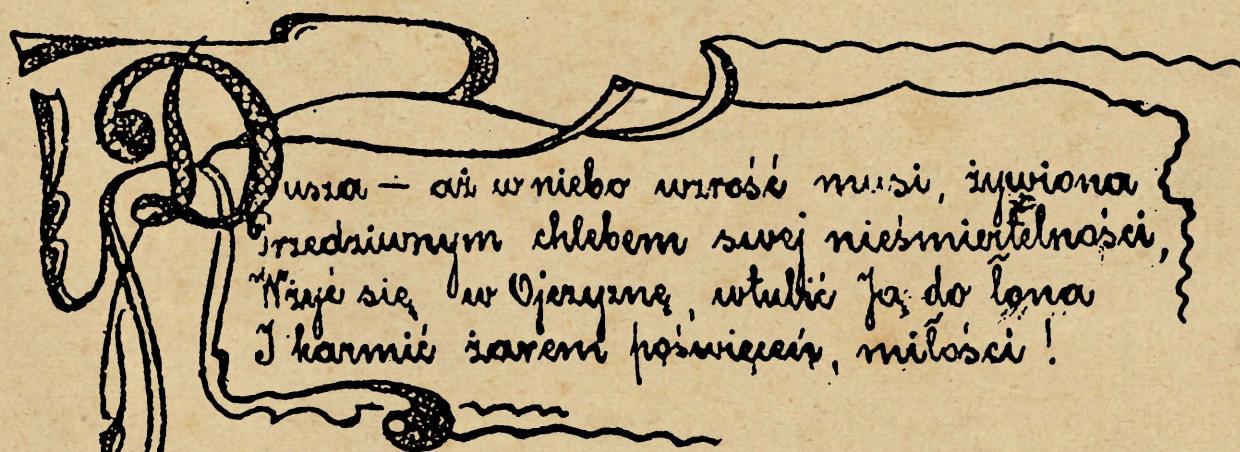

R. 19²⁴/₂₅ szk.

Pisemko Młodzieży Seminarium Pańsk.
w Lesnej Podlaskiej

Cyn swój wszelaki w koidej myśl dognieniu
Rozjaśnić ogniem siły niehojętej,
By poprzez cyn-myśl, jak w jasnowidzeniu,
Tęsi niestrukturenie w blask przyszłości świeżej.

Ískierka.

Tuo B.A.BUKATY.

DUCH POLSKI Z SWYCH GLĘBIA PROROCZYCH WCIĄŻ CIĘKA
ZARZEWIE PRAWD ŚWIĘTYCH W LUZIKOŚCI OGAIASKA.

* * * * *

... Duszy mojej zrobiło się jakś dziwnie błogo i serdecznie. Ujrzałem w przeszłość... Wśród zmierzchu lot ujrzałem złociste grające światło... To płonie jedna z gwiazd nocy nieślumionych polskiego Herosaj.

Imię jej — Trzeci Maj.

J. ujrzałem świetlane duchy Małachowskich, Kollatajów, Poniatowskich, nadludzkim wypiętkiem tworzących prawa i Konstytucję swojemu narodowi.

Na ręce lud powołał swoich marszałków w uścisku duchów...

I milionów piersi radością, napiętą zrwał się nieboszczyk krzyk:

— Hura! Ojczyzna! Hura! senat! Hura! król!

Duszy mojej zapartionej w obrębie przeszlosci dziwnie błogo i serdecznie.

— skierka.

DZIAŁ LITERACKI

Przez okna

szara ziemia, smutna ziemia!..

Nie, nie szara, nie smutna, na niej co światły biegnie, ucieče,

Jednym z tych światów największy, najpiękniejszy jest świat przyrody. Bogata natura dala jej pięknych księżycy, tajemniczości kapłanki i krasę drzewicy wesołej, kiedy kocha i jest kochana, smutnej i rozmownej, gdy słońce ogarnie ją w swe gorące pierszoty.

Później tego świata, który kobiercem zieleni, wiązankami kwiatów uzupełni szałwianą ziemi, jest jeszcze inny świat...

Łaz miastem na pagórkach widnieje jakąś zielona plama, ogrodzone drewnianym, omalalem płotem; z niej bryzgające ramiona błagalnie winoszą się ku niebu. Stary smutny świat. To cmentarz. Niema tu bogactwa, niema tu przepychu, barw i błyskotliwości. Ci bierze nas w swe władanie powaga, smutek i tajemniczość. Stojemy nad moim lub więcej kształtami pagórkami i myśl nasza mówi: to mogiła... i to znaczy? Bryzgi naprawdę tylko tę gąsi ziemi?.. Mogiła to poniekąd, to księga, która nam stawia wiele pytań i obrazów:..

Żył człowiek, chodził, myślał, a oto go zakołpali, pokryli ziemią, przywali ciężkim kamieniem... Może cierpiał? Teraz już koniec.

Ciemnia tu ogarnia nas zaduma, smutek, żal. Ciemnia tak tajemniczo sumią, jodły, szemra, brousy, kolyszą się trawy? Bryzgi im żal tych ludzi? Bryzgi tak opiewają ich życie lub za dusze szepczą pamięć? Nad mogilą rozpraszliwie rozhistorał ramienna stary drewniany krzyż, symboliczne żałobę śmierci. Mogiła stulają kwiaty. Hej miłości przekula reka, która je tutaj zasadziła. Hej bez i west.

chnieci wpadło w ich drobne kielichy. Tych kwiatów iada na ręka z ziemi nie wytagnie, bo są one swistym symbolem miłości.

Co mogły na których ręka ludzka nie zasadziła kwiatów. Mówimy, że takie mogły się opuszczać; lecz to nie prawda. Oplotły je drzewki pąsobj, porosły chwasty, a mają one dobre serca, jeśli zapelnili tę mogilną pustkę. Lczsem nawet jakiś prześcieradło nie uchroni, lub pośle ciche, serdecne westchnienie. Jeśli się pogodzimy z tem, że natura musi zabrać to co wydała, że kaido chwila czasu co stwarzają lub niszczą, to nie bedziemy rozparzai. Tak zostańcie, bo trudno sercu rokować by bie przestało, ale ciągła rozparz białej egzystencji.

Ja odrzuam chwilarni ograniczenia, tesknotę za czas, czego nie umiem naprawić. Lubię, że to co nie jest powszechnie, lecz nadziemskie. To jakiś inny świat, świat, który rozwija się tam, gdzie kończy się nasze życie. Lubię człowieka spracowany, sterany życiem, który na ziemi nie ma serca bratnich, nie odrzuwa potrzeby społeczeństwa w tej wiecznej światyskiej spoczywania.

Zycia najrzecziej żaliuje egoista, który do syta plawi się w dobrach materialnych, ten kto ma dla kogo życie, lub kto swoim życiem podnosi, uszlachetnia życie innych. Leż ten, kto żył dugo, spełnił to co musiał, nie diktował, kogo zmogło w walce życie, ten odjechał z rojaszniono, uśmiechem twarza...

...
Smierci groina nas przeraża, lecz kto wie co nas przeraża nia, cieka?..

Kameleon.

Czy nie wierzysz...

Czy nie wierzysz w własne siły
I w młodości złote rano,
Ze już wydychasz do mogiły...
Czy nie wierzysz w własne siły,
Ze nie dajesz za przemianą!

Bo nie tobie gnęci w uspieniu
I bezczynnie puszczasz zdolności.
Sesz w szlachetnym uniesieniu
Szreba szczerić krew miłości,
Bo nie tobie gnęci w uspieniu!..

NAM JENO SLUMY...

Umiarkowanie.

Mel. C. Oddana.

Nam je-no slamy zwiastrażą wiosna, slamy zboż złotych slamy radosne,
Nam o niej mówią śpiewy rogołosne. Bo-ry zu-miące ni-wy pro-kłosne.

Nam jeno chaty mówią o wiosnie,
Te mówią chaty światłem promienne,
Dzieje proste serca biją radośnie,
I w jasne oczy dusze brzmienne.

Nam jeno śpiewy zwiastrażą chwałę -
Promienne serem - duchem wspaniałe,
O których teraz myśl czasem przesini:
Te ojcow naszych wojenne pieśni!

Nam jeno noce, noce ogniste,
Z gromów, błyskawic piorunnych tkane,
Albo poswiatę niebos srebiste,
Pełne modlenia, te tak kochane...

Nam jeno serca rozpalać dumne,
By wejści miłością bratnią pełny,
Nam jeno myśli siaci - te rozumne,
Nam opromienić polski kraj cały!
Nam jeno szumy - leci strzydł szumy,
Nam jeno loty - podniebne loty,
Dla nas duch pełen szlachetnej dumy,
I naszego ducha - czyn tylko złoty!

Miodzi! nam wichry, burz huragany!
Rozpalie wiara, padół gniewności!
I mocą stargaj życia hajdany,
A sercem sięgać szczytów miłości!

Istniska.

DZIAŁ NAUKOWY

Czy kooperatywa jest pożądana?

Kooperatywa jest organizacją, a jako organizacja zaspakaja potrzebę współpracy w pracy, tworząc poczucie karności i odpowiedzialności za spełnianie potrzebnych obowiązków, oraz wspólnego jednostki. Jako stowarzyszenie społeczeństwa zaspakaja potrzeby członków. Kooperatywa dla dostarczania członkom materiałów jak najlepszych i po cenach jak najprzystępniejszych, nabywa je z pierwszych rąk, przez co wykorzystuje niespotykanych uzyskiwany pośredników a zarazem sprzyja powstawaniu przez zaspakojenie potrzeby innym towarzów. Podział rysków, nie od wątpionych urokułów, ale od war-

tosci zakupionego materiału, nie dopuszcza do niesumiennego nabycowania kapitału i ryzyka. Tu kandy od biera tylko to, co straciłby przy kupowaniu u pośrednika. Tatem przychód w kooperatywie w zasadzie nie jest rykiem lecz oszczędnością członków. Podział oszczędności t. zw. dividendy wzbudza poczucie sprawiedliwości i zapala do pracy. Dobrowolne przystępowanie członków sprzyja zasadzie demokratyzmu, a możliwość przeobrażenia oszczędności, zarządzających członków, na cele oświatowe i dobra cywilne sprzyja też wojskowi instytucji dobroczynnych i oświatowych. Kreście sam fakt tak szybkiego rozwoju kooperatyw, które dziś moim spotkanie na obu półkulach świata, dowodzi potrzeby ich bytu. Tewne niedokładności w rozwoju kooperatyw świadczą, tylko o niewdzięcieniu społeczeństwu, do tych warunków, w jakich powstawała kooperacja.

Kooperatywy swą żywotnośćią, wstrząsnęły umysłami ekonomistów, którzy w kooperacji znaleźli rozwijanie wielu zagadek społecznych. Ekonomisci stworzyli teoretyczne podstawy kooperacji, gdyż widzieli w tem wyrównać potrzebę. Żywotność kooperacji nasuwała myśl kooperatystom na zjedziecie w Warszawie w 1923 roku o upartowieniu kooperatyw czyli urożnieć z nich czynniki państwo-twórcy. Pedagogowie również starają się urożnić kooperację czynnikiem wychowawczym, przez zakładanie kooperatyw mormuskich. W ostatnich czasach jesi w pewnej mierze to zostało urzeczywistnione i jak się okazuje daje pożądane skutki: wyrobia karność, przedsiębiorczość, prowadzenie obowiązków i odpowiedzialności. Należy tylko umiejętnie kierować młodymi umysłami, gdyż podkład materiałny, na czem się wspiera kooperatywa, może, przy-

umiejętnem prowadzenia przez kierownika, wywołać nieporządane skutki. I przytosowania kooperacji do różnych potrzeb życiowych zapewnia jej dobrobyt i daje szansę rozwoju. Umiejmy tylko zaspakoić swoje potrzeby przez rozwój kooperacji, a zrozumieć się przewidywania największego ze współczesnych ekonomistów K. Gide, co do przyszłości kooperacji, iż stanie się ona podstawa rozwoju ekonomicznego w całym świecie tegoż mianem.

Arnold.

Z NASZEGO ŻYCIA.

Bajka - nie bajka.

Był sobie krasnoludek tak wielki, jak palec serdeczny. Miał on czapkę niewielką, i ogromną, niemniej nie zdopkojoną chęć przygód. Gdy mieszkał w lesie, a to było już dawno, barobo dawno, nazywano go Wiercikiem-Kręcikiem, gdy go zas kobieta sprzedawała raram z grzybami pani L. z Brzeskiej, nie nazwawał się wcale, bo i potem — nikt go nie wołał do Białej.

U pani z Brzeskiej było czysto, miło, dobrze, ale dingo siedzień w jednym miejscu nie mógł, nie bez powodu nazwano go przecież Wiercikiem.

Gewnego listopadowego poranka wyszedł na ulicę i pochodził w stronę toru kolejki. Tu ujrzał panierca, w rogatywce z biało-czerwoną obwódką. Ta czapka go zaciekała, aże był sprytny i lekki jak piórko, więc uskoczył na stojący obok panierca kamień, a stąd wprost w kieszeń panierca. W tej chwili kolejka nadjechała, i młodzian wrócił do wagonu. Podróżując się rozpoznała. Krasnoludek tym razem

rozglądał się w nowym miejscu. A było co oglądać! Przedewszystkiem kieszeń miała duzo, wejść i wyjść. W jednym kącie kieszeni, trochę dalszym, leżała cała masa ślimaków „ziarek”, na nich kawałek chleba z masłem, a w masie książęska od nabożeństwa. Ogromnie się dziwił krasnoludek tej piramidzie, a że było bardziej duszno, gdyż chleb plesniwał i masło się psuło, odwrócił głowę i obserwując i myśląc ją przez jedno z wyjść ciekając z niesierpiwością zmiany.

Godzina minęła. Kondyktor krzyknął: „Lesna i kolejka stanęła. Młodzian z krasnoludkiem przybyli do białego gmachu, który się nazywał „Seminaria” i wszli do sali jednego z kursów ...

Gdy podróżnik usiadł w ławce, krasnoludek wymknął się z kieszeni i uskoczył pod pulpit. Tu leżały książki i kawałek chleba z serem. Obok spoczywał mniejszy kawałek, a w kąciku jeszcze kawałeczek takiego samego chleba. — Dziwny kraju — myślał krasnoludek — chleb, książki, masło, ser razem. U pani z Brzeskiej wszystko było osobno: „Ha, co kraju, to abyś rzą”!

Oderwał się trąbka na obiad. Niczyk podał ją za uśmierani do jadalni, i korzystając z przywileju czapki-niewidki, usiadł koło talerza jednego z uermiów. Jeli mu się chciało porządnie, ale użen tak na wszystkie strony wywiązał tyka, ie nie mogło być mowy o zbliżeniu się do talerza. Na szersze to wywijanie tyka sprawiło, ie zawartość talerza poczęła pryskać na wszystkie strony, tworząc wspaniałą dekorację stołu. Krasnoludek miał teraz czas się pozywić. Jaki to dobry, uczesany chłopak: pamięta o krasnoludkach!

Przy drugiem dniu znów widelce trochę dzwuna, grał rok. Weroni ciągle wsadzał go w szparę stołu. Czegoż by tam szukał?.. Krasnoludkowi rojście to przypominało dzieciństwa, lecz na co to potrzebne człowiekowi?

W krótkie malarki odpowiedzi. To o fantastyczniejszej uogólnidź widelca! W krótkie też jego zęby przypominająły mi ptasie.

Po skiedzie Wiercik udał się znów do klasy aby się przespać. Podobnie jak u pani z Breeskiej, uskościły śmiały za piec. Za śmiały — niestety! Spadł w garnusek pełen krajstru. Igubił w nim swoje pantofle i umarł się straszliwie. Wygramoliwszy się z tamtaż cichałem wyniknął się do lasu myśląc w duchu:

— Dziewi to są ludzie i ich obyczaje w tej seminarysty...

Laszka.

Jak wasz się podoba?

Pod takim tytułem Srekipis napisał komedję, ja jednak mówię na myśli motyw tragedii. No bo my to nie fatum ciosy nad naszą jadanką, ie ma się podstawk, a karmione namysia stawia się na stół i sama sama wylewa się na ręce? Małżeńscy na piękno katedry mają cierpiące miny i trochę apetyt, ale coż, kiedy się to dziać „musi”.

Dobra, radę daję!

Nie chce jej „na lunt przeciwnie”, jak mówi Kochanowski, tylko bezinteresownie radzę jak najmniej latery, tyci kubki się ukrywać po kątach, to wszystko osiągniemy daleko.

nata, filozoficzną, obojętność na braki życiowe! Niech mi ktoś powiedzieć że nie! Dżoggenes potrafił obywai się tylko bez kubka do wody, a u nas są mistrze, którzy umieją jeść bez tyk i pić herbatę z talerzy. Warto przeczytać, iżby to wszyscy stosowali! Bursa ma przesady, iż wszystko powinno być tak, jak u innych ludzi i ciągle kompletuje zastawę stołu. Niech się bawi! I tego nawet będzie nowa korzyść, bo zwiększy się obrót pieniężny w kraju: my będziemy jeszcze więcej płacić, a Bursa potrafi przede te pieniądze w obieg.

Kacząki.

Różne są kacząki... Ustalili: naprawiają tak osoby o hołdującym się chodzie, są kacząki dziennikarskie, u nas jednak są inne kacząki. — Jeden z sie w klasie całe dni siedzi obyczajowo, a jednak na lekcjach próbnych nasze kacząki siedzą, jakiejkolwiek podgórką pod brodek ciepłości i ... „klap” — już siedzą! To nie, iż dzieci będą siedziały po troje: młodszego musi odprowadzić po przejściu przez podwórko. — Możeby tak odrzuć kupić sobie samochód (nie samochód) czy samostój, lub też wózek dla kalek bez nog! Ale co to będzie, jak się we wtórnnej klasie będzie ciągle stoczało siedziało z powodu niezahartowania nóżek? Czy energia pracy i dzieci zyskają na tem?

Jak sam się czuję, nie brudzi innych.

Uczniowie internatowi, nie mając odpowiednich miejsc, wykorzystują okna jako stoliki fryzjerskie, a krawędzi łózka jako oparcia do czyszczenia butów.

“Ktoś, z tych młodszych”, któryemu już broda rośnie goliąc się przy skrini, jako ozdobę porosztawili maniem

papierek z mydłem. Ktoś inny przywiózł odświeżone ubra-
nie i położył na sknie. Nasąjutrz włożyszy ubranie
z wielkim zdziwieniem ujrzał dekorujący go kwiatek
mydlany.

Byłe ideały !

- Teraz, koleżko! Co ty dopiero idziesz się myć?
  - No tak, a ty co robisz?
  - Widzisz, że cyszczę buty.
  - Ja nie mam czasu nawet się umyć, muszę jeszcze przygotować przedstawienie o „Ideale Życia” na przedlek-
cynę modlitwy.
  - A kiedy buty oszycisz?
  - Blisko na dworze! Zresztą kim tam zobaczy, że mam zabłoscone nogi, wszyscy będą patrzeć do góry, kombin-
uję?
- Parafaty.

Nasze produkcje artystyczne.

Jedni drieją swoją gorycz na krople, inni ja wy-
lewają odrzadu... Ja muszę ise torem tych drugich, bo
daj dlatego, że spośród nich broniąc mnie tak du-
ży okres czasu. Nasze przedstawienia sedzą, sie co-
raz lepiej, są jednak liczne usterki, które należą wy-
krać wprost przez życzliwość. Ze np. podczas wie-
czoru, poświęconego M. Konopnickiej wierszyk dla
małego dziecka mówi dwie chłopisko - moimaby wy-
trzymać, ale że ten jego mowy nie jest dostosowany
do treści i w ogóle deklamacja... stępujące mu
taka opomostę do dykacji, rytmiki, estetyki it. d. —
treba żartować.

Te kostiumy królewicza były ładny, stwierdziam z przyję-
nnością, że postacie w Bajce dobrze wyglądaly, a de-
koracja była pomysłowa takie przeznaczy, że Bobunia
(przy kominku) była „prawdziwa” – prawda, ale zar-
az ręce królewicza, niesuzyczone były krakowiaka,
modne, zmierzowane buciki starej babuni „endowne”
kisterko podobne do kuchennego, Niania młodsza po
10 latach, kiedy określalismy „posuniecia się” wata
grubo fajny efekt.

Rola w Dobrym doskonale daje się inscenizo-
wać, lecz znów były przesadne szczegóły wykorzenienia
(które podobno decydują o doskonałości). Np. brak pack-
wy ery ordynarnie osiosana nieponałowana iekojeś
dostęp zresita, porządnie wykonanej szabli musi robić
że wrażenie... Były i „grubszie” broki! Pominawszym
że kolega J. jest zupełnie nieodpowiednim typem na
Robaka, nie zmieniła roli! „Frankiel też był pojęty u-
pełnię „nie w stylu”: na scenie był komorny ścij-
gacz nie zas patriarchalny żyd starej daty. Jednak wtedy
nowoczesnym kostiumie to przecież anachronizm!
I znów ta skroplina deklamacja!

Ostatnia wystawiona „Toszma jedynańska” sta-
nowi duszę postępu i moje zapomiana trwałe podnie-
sienie poziomu naszych występów. Ale... nawet
takie „racigie” komika jakie wykarał stary Młotek,
nawet to co zyskała scena dźwięku oświetleniu elo-
kturyzmem, zamieszane jest przez pojawienie się ta-
jemniczych lecz całkiem nie poetyckich postaci, któ-
re brutalnie ciągną, szarpią i mna w garciach kur-
tyne! Moim wytrzymałe podobne operacje hoderaś

driecinego przedstawienia, ale przy jakiej-takiej scenie najskuteczniej pociąga wrażenie - i to końcowe!

Trzeba coś i o chórze... Orkiestra i chór wykazują wiele pełnej pracy i dobrych chęci wykonawców. Igranie się i zespiewanie postąpiło bardziej daleko. Inną jednak znajdziesz się, ale... śpiewają np. niedosię rozmiejsią „mówę polacką”, więc nie oddają nawet prostszego subtelnosci ekspresji muzycznej. Nie pamiętaają też o dobrej dykcji w śpiewie, mimo, że teoretycznie nie jest im obca. St przecie chór nasz ma tak duży repertuar, tyle zdobył wyrobienia techniczno-rytmiczne, że warto próbować traktowania śpiewu jako „muzycznionej deklamacji”!

Obserwator.

Czy dyskutujesz z kolegami o Samorządzie szkolnym?

Laniaków

prosimy o wrażenia z pracy na wsi, o spostrzeżenia z obyczajów ludu i t. p. materiały!

Nadruywaj sympatyczne dla nas było zwracanie się niektórych Laniaków z prośbą o nadużywanie im Gromyka, bo odniwiamy to jako chęć utrzymania kolesierskiego kontaktu z zakładem.

KRONIKA

Qmio. 7. IX. 24 r. Koło Estetyczne uroządło wystawę prac malarzy polskich oraz wicenzort. ku ich uroczemu.

Dnia 9. I odbyło się pierwsze posiedzenie Wydziału Wykonawczego i poranek lejnika szkolnego.

D. 19. I koło historyczne zorg. poranek kuracji J. Tomaszowskiego.

D. 22. I rozpoczęły się kursy strojakiów trwające do dnia 28. I.

Sprawodroney były przez instruktora p. Łorkowskiego.

D. 25. I koło literackie urządz. wiecz. posw. H. Sienkiewicza.

D. 28. I rozpoczęto remont cent. ogrzewania w gmachu wykład.

D. 30. I odbyło się ogólne zebranie grupa nauczycielskiego, wszystkich kursów seminarium i klas Szkoły Lw. w sprawie założenia radiostacji w zakładzie.

D. 7. II odbył się poranek Kooperatywy terniowskiej.

D. 10. II wizytacja Huťca sk. przez dowódcę 24 pp. Ludwika Bitnera.

D. 11. II rozpoczęto prace około oświetlenia elektrycznego.

D. 13. I - 25. r. koło Dobrych Obywateli urządziło choinkę dla wieżem.

D. 18. I przygotowanie aparatu radiotelefonowego i pierwsza próba.

D. 1. II pierwszy w tym roku sk. koncert orkiestry i chóru pod kierownictwem p. Władysława Trojanowskiego.

D. 5. II sprawadzono do zakładu zegar elektryczny.

D. 8. II przemówienia konkursowe ogłoszone przez Kooperatywę na temat: "Wpływ kooperacji na rozwój i charakter człowieka". Pierwsza nagroda, stypendium T. Lesink k. IV, druga - B. Tarasink k. III.

D. 22. II Bratnia Pomoc zorganizowała w Stobylach przedstawienie pt. "Chłopi arystokracji" i odczyt o filmowej.

D. 8. III rajd łaniaków w dniu ich święta klas. Tomasza Zana.

— — — koło estetyczne odcgr. kom. St. Frdry p.t. "Gosains jedynaka".

D. 21. III strzelanie legii ostrąch naboju do celu na odległość 25 m.

D. 22. III k. estetyczne urządzili wystawę z prac konkursowych "Malarstwa natura".

D. 25. III k. estetyczne urządzili wystawę zdjęć fotograficznych.

Odpowiedzi Redakcji.

Kol. J. Grokopieckowi. Dziękujemy za pamięć o Promyku! Pierwszy zapowiedziany dn. 5.VI. 24 r. i dn. 13.IV. nie czczymalizmy.

Kol. Dominko. Sodalicja jest organizacją porządkową, wobec tego nie można jak nas informowano wprowadzić do zakładu.

Kol. Stmoldowu. Artykuł Wasz o kooperacji jest bardzo ciekawy, lecz z powodu braku miejsca podajemy części najbardziej wiążącej się z waszymi zamiarami sekcji.

DZIAŁ ROZRYWKOWY.

B o c i d q p

to s i l et # Y

Po wyborach do Sejmiku.

- Kto wybrany niefortunnie?

- Ten co ma najbardziej zadewałona ramię.

-
- Dla którego doktorzy mówią przy chorym po łaciecie?
  - Po go zauważać chce przynieść do języka umarłych.

Wydawca: Sekcja samokształceniowa k. literackiego Sam. Ucz.